

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒՆ ԿԱՆԳԸ. «ՍԵՖԵՐՊԵՐԼԻՔ»...

Posted on December 30, 2015 by Keghart

Category: [Opinions](#)

«Սեֆերպերիք» ժապաւենի ցուցադրութիւնը ստացաւ գերազանց ժողովրդականութիւն: Երկար շաբաթներու վրայ ցուցադրուեցաւ եւ դարձաւ այդ օրերու ժողովուրդին հետաքրքրութիւնը շարժող շարժապատկեր: Եթէ մէկ կողմէ լիբանանեան շարժապատկերի արուեստի եզակի եւ քաջարի նախաձեռնութիւն էր այդ օրերու տարողութեամբ, բայց կային նաեւ անոր նիւթը եւ պատմութիւնը: Օսմանեան տիրապետութեան ժամանակ Լիբանանի ապրած դժուար եւ ծանր ու ճգնաժամային օրերը, անոնց ընդմէջէն լիբանանցիին քաջարի դիմադրողականութիւնը: «Սեֆերպերիք ժապաւենը մեր հայ պատանիներուն սրտին ու հոգիին մէջ նաեւ դրաւ զօրաւոր «կայծ» մը: Վերջապէս կար թրքական բռնատիրական գործօնը եւ այդ հայկական մեր պատանեկան տաքարիւն հոգիներուն համար եղաւ նոյնքան «գրգռող» կացութիւն: Տակաւին կար աւելին, որովհետեւ մեր պատանեկան տրամաբանութեամբ չէինք կրնար հասկնալ, թէ ինչպէ՛ս Պերճ Ֆազլեան հայը կրնայ ստանձնել թուրք սպայ Ռաֆաթ պէյի կերպարը: Եւ այդ ալ՝ լաւ խաղարկութեամբ: Բայց պիտի սորվէինք, թէ շարժապատկերի արուեստը տարբեր բան է իրական կեանքէն:

Բայց նախ՝ «Սեֆերպերիք»-ի բնութագրումը:

«Սեֆերպերիք»-ը օսմանեան կառավարութեան ստեղծած-հրահանգած «պարտադիր» զօրակոչն էր՝ տղամարդոց համար, երբ կայսրութիւնը քսաներորդ դարուն սկիզբը ներգրաւուած էր Պալքանեան՝ 1912-1913 եւ Համաշխարհային Ա. պատերազմին մէջ՝ 1914-1918 տարիներուն: Եւ Օսմանեան կայսրութեան համար «Սեֆերպերիք»-ը դարձաւ պատերազմի տարիներուն համար գործածուած նշանաբան. իսկ ան, որ կը համարձակէր դրժել «Սեֆերպերիք»-ի նշանաբանը եւ անոր հրահանգը, կ'ենթարկուէր հետապնդումի եւ կալանքի, նոյնիսկ՝ արքորի: Այս իմաստով «Սեֆերպերիք»-ը ստացաւ եւ գործածուեցաւ նաեւ տարբեր բնութագրումներով:

Սալէհ Մուրշէտ՝ արաբ պատմաբան-օսմանագետ, «Սեֆերպերիք»-ի բացատրութիւնը կը ներկայացնէ ոչ թէ իր բառացի իմաստով, այլ՝ անոր քաղաքականացուած միտք բանին ու կիրարկումով: Ան «Սեֆերպերիք»-ը որակած է որպէս հաւաքական տեղահանում, արքոր, յատկապէս՝ արաբական աշխարհին մէջ: Եւ այս իմաստով նաեւ պետք է հասկնալ եւ բացատրել ապրուած փորձառութիւններու մէջէն վկայութիւնները, թէ ինչպէ՛ս հաւաքականութիւններ բռնի տեղահանուած են ու անհետ կորած:

Հօրեղբօրս՝ տոքթ. Ռոպեր Ճէպէճեանի յուշագրութիւններու մէջ ալ կան «Սեֆերպերիք»-ի ապրուած փորձառութիւնները: «2 օգոստոս 1914: Հասան պէյի համազգեստով մարդիկ կը տողանցէին մայրուղիի վրայ, լերան լանջին: Տեսցիները կը փսփսան խորհրդաւոր բառ մը, որ երբեք չկրցայ մոռնալ ողջ կեանքիս ընթացքին՝ «Սեֆերպերիք»:

Եւ դարձեալ՝ պատանեկան հոգիիս մէջ դրոշմուած այդ օրերու դիտած ժապաւենիս պատկերներէն: Լիբանանցի ժողովուրդին ապրած ողբերգութիւնը: Օսմանեան

սերը մեզի հետ եւ՝ հողին. «Այս մեր հողն է, եւ մենք հոս պիտի ապրինք»:

Եթէ այս տարի մեր նահատակները եւ հերոսները կը յիշենք, նաեւ յառաջիկային պիտի շարունակենք յիշել, եթէ պահանջեցինք, պիտի շարունակենք պահանջել, որովհետեւ «Յիշել ու պահանջել»-ը ժամկետի սահմանափակում չունի, որովհետեւ «Յիշել ու պահանջել»-ը հայուն «Սեֆերպերլիք»-ն է, ոչ թէ բռնի տեղահանութեան, այլ՝ ինքնութեան զօրակոչի, հայուն կեանքին, իրաւունքին եւ հողին:

Հերոսներուն կանչը, հայուն «Սեֆերպերլիք»-ը, հարիւրամեակ ու տակաւին, նոր եւ նորոգուող մարտահրաւեր:

